

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2024 r.
w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 3 k.p.k.),
sprawy **K. G.** ,
skazanego z art. 200 § 1 k.k. i in.,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę
od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku
z dnia 23 stycznia 2024 r., sygn. akt V Ka 2531/22,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Sopocie
z dnia 6 maja 2021 r., sygn. akt II K 561/19,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego K. G. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Sopocie z dnia 6 maja 2021 r., sygn. II K 561/19 K. G. został skazany za dwa czyny: pierwszy z art. 200 § 1 k.k. w zb. z art. 200 § 3 k.k. w zb. z art. 200a § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. na karę 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności i drugi z art.

202 § 4a k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności. Kary pozbawienia wolności sąd połączył i wymierzył oskarżonemu karę łączną 3 lat pozbawienia wolności (art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 k.k.), orzekając jednocześnie terapeutyczny system jej wykonywania (art. 62 k.k.). Ponadto Sąd Rejonowy w Sopocie orzekł wobec oskarżonego zakaz kontaktowania się z małoletnią pokrzywdzoną X.Y. przez okres 10 lat (art. 41a § 2 k.k., art. 43 § 1 k.k.). Sąd również zaliczył oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 29 kwietnia 2019 r. godz. 6:20 do dnia 26 sierpnia 2020 r. godz. 15:40 na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności (art. 63 § 1 k.k.), a także orzekł w przedmiocie dowodów rzeczowych i kosztów procesu.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez prokuratora i obrońcę oskarżonego, Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z dnia 23 stycznia 2024 r., sygn. V Ka 2531/22, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że: ustalił co do czynu drugiego, że oskarżony posiadał na twardym dysku dwa pliki graficzne zawierające treść pornograficzną z udziałem osób małoletnich i wymierzoną oskarżonemu karę obniżył do 5 miesięcy pozbawienia wolności (*pkt I lit. a*), obniżył wymierzoną karę łączną do 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz wyeliminował z podstawy prawnej art. 62 k.k. i rozstrzygnięcie o terapeutycznym systemie odbywania kary (*pkt I lit. b*), a także orzekł wobec oskarżonego środek zabezpieczający w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym (art. 93a § 1 pkt 4 k.k., art. 93c pkt 2 k.k. i art. 93g § 2 k.k.) (*pkt I lit. c*) oraz środek karny w postaci zakazu zajmowania wszelkich stanowisk i wykonywania zawodów i działalności związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich i opieką nad nimi na okres 10 lat - w związku ze skazaniem za pierwszy czyn (art. 41 § 1a k.k., art. 43 § 1 k.k.) (*pkt I lit. d*). W pozostałej części utrzymał wyrok w mocy.

Od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku kasację wywiódł obrońca skazanego, zaskarżając go w zakresie pkt. I lit. c, tj. orzeczenia środka zabezpieczającego w postaci umieszczenia w zakładzie psychiatrycznym i podnosząc zarzut „rażącego i mającego istotny wpływ na jego treść naruszenia prawa materialnego, [poprzez] niewłaściwie zastosowanie art. 93a § 1 pkt 4 k.k. w zw. z art. 93c pkt 2 k.k. i art. 93g § 2 k.k. w sytuacji, gdy w przedmiotowym stanie

faktycznym biegli psychiatrzy stwierdzili brak podstaw do umieszczenia w zakładzie psychiatrycznym”.

Obrońca skazanego K. G. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania, a także wstrzymanie jego wykonania na podstawie art. 532 § 1 k.p.k.

W odpowiedzi na kasację Zastępca Prokuratora Rejonowego w Wejherowie wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez obrońcę skazanego okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym, a Sąd Okręgowy w Gdańsku – rozpoznający sprawę K. G. w instancji odwoławczej – nie dopuścił się podniesionego przez autora nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rażącego naruszenia prawa materialnego w postaci art. 93a § 1 pkt 4 k.k. w zw. z art. 93c pkt 2 k.k. i art. 93g § 2 k.k.

Przechodząc do oceny zarzutu kasacyjnego, należy powiedzieć, że stanowi on w istocie polemikę z ustaleniami faktycznymi, poczynionymi przez sądy obu instancji. Skarżący zarzuca sądowi odwoławczemu „pominięcie” uzupełniającej opinii psychiatryczno-psychologiczną oraz seksuologiczną dotyczącej K. G. , w której biegła seksuolog podtrzymała swoją pierwotną opinię (z dnia 19 lipca 2020 r.) wskazując, że detencja skazanego na Oddziale Psychiatrycznym nie poprawi/nie zmieni jego sytuacji zdrowotnej, wyrażając przy tym negatywną opinię co do umieszczenia skazanego z powodu stwierdzonego upośledzenia umysłowego do końca życia w szpitalu psychiatrycznym - z powodu niemożności zapewnienia mu w takich warunkach psychoedukacji także seksualnej oraz nauczania panowania nad własnymi popędami. Wskazał przy tym na cel stosowania środków zabezpieczających, a mianowicie zapobieżenie ponownemu popełnieniu przez sprawcę czynu zabronionego o znacznej społecznej szkodliwości, który w przedmiotowej sprawie – zdaniem skarżącego – nie zostanie zrealizowany z uwagi na brak odpowiednich warunków w szpitalu psychiatrycznym, a kara taka będzie niehumanitarna, gdyż skazany przebywając w szpitalu nie uzyska pomocy jakiej potrzebuje. Twierdzenia skarżącego jakoby sąd *ad quem* pominął uzupełniającą opinię sądową psychiatryczno-psychologiczną oraz seksuologiczną dotyczącą K. G. i w konsekwencji w sposób nieuprawniony ustalił istnienie wysokiego

prawdopodobieństwa, że skazany popełni ponownie czyn zabroniony o znacznej społecznej szkodliwości w związku z chorobą psychiczną lub upośledzeniem umysłowym, uznać należy za co najmniej gołosłowne. Jak wynika bowiem z treści uzasadnienia wyroku zaskarżonego kasacją, podstawą do zastosowania wobec K. G. środka zabezpieczającego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym były wnioski z ww. uzupełniającej opinii psychiatryczno-psychologiczno-seksuologicznej z dnia 17 listopada 2023 r., a także dokumenty będące podstawą jej wydania, tj. dokumenty z akt Sądu Okręgowego w Gdańsku w sprawie I Ns [...] /21 (opinia k. 1705-1720 t. IX). Biegli po ponownym badaniu K. G. i zapoznaniu się z dokumentacją z akt sprawy podtrzymali w całości wnioski swojej opinii wydanej na etapie postępowania przygotowawczego, a w szczególności dokonane u oskarżonego rozpoznanie upośledzenia umysłowego stopnia lekkiego, z którego to powodu w okresie dokonywania zarzucanych mu czynów miał znacznie ograniczoną zdolność rozpoznania ich znaczenia i kierowania swoim postępowaniem. Odrębną, wymagającą specjalistycznej wiedzy biegłych kwestią, będącą zwłaszcza przedmiotem apelacji prokuratora, była ocena zasadności orzeczenia wobec oskarżonego K. G. środka zabezpieczającego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym, zgodnie z treścią art. 93g § 2 k.k. Sąd odwoławczy zasięgnął specjalistycznej wiedzy biegłych psychiatrów, seksuologa i psychologa celem oceny istnienia wysokiego prawdopodobieństwa popełnienia przez oskarżonego czynu zabronionego o znacznej społecznej szkodliwości w związku z chorobą psychiczną lub upośledzeniem umysłowym. Zaznaczył zarazem powołując się na obowiązujące orzecznictwo sądowe, że dla prawidłowej oceny popełnienia przez sprawcę czynu zabronionego o znacznym stopniu społecznej szkodliwości niezbędne jest, poza specjalistyczną oceną biegłych, także dokonanie przez sąd analizy tego prawdopodobieństwa z uwzględnieniem dotychczasowego sposobu życia sprawcy, jego uprzedniej karalności oraz obecnej sytuacji życiowej, połączonej z prognozowaniem możliwości zaistnienia okoliczności i warunków sprzyjających popełnieniu przestępstwa, trafnie wskazując, że „nie jest rolą biegłych na tym etapie postępowania wypowiadanie się co do skuteczności zastosowanego środka zabezpieczającego”. Odnosząc te zagadnienia do opinii biegłych, sąd odwoławczy słusznie zauważył, że nie były one wprost przedmiotem opinii wydanej

wspólnie przez biegłych na etapie śledztwa (opinia z dnia 24 czerwca 2020 r. k. 994-1002 t. V), niemniej biegła seksuolog w opinii z dnia 19 lipca 2020 r. (k. 949-970 t. V) wyraziła przypuszczenie („nie ma pewności, że nie dojdzie”), że w sytuacji samodzielnego życia i decydowania przez oskarżonego o swoim czasie wolnym, może dojść do podobnych sytuacji, jak opisane w zarzucanych mu czynach. Pod wyżej wskazanym kątem Sąd ten przeanalizował również uzupełniającą opinię seksuologiczną z dnia 23 marca 2023 r. wydaną w toku postępowania apelacyjnego (k. 1522-1525 t. VIII), w której biegła seksuolog nie wypowiedziała się w kwestii istnienia wysokiego prawdopodobieństwa popełnienia przez oskarżonego czynu zabronionego o znacznej społecznej szkodliwości w związku z chorobą psychiczną lub upośledzeniem umysłowym. Biegła podtrzymała swoją pierwotną opinię (z dnia 19 lipca 2020 r.) wskazując, że „detencja na Oddziale Psychiatrycznym nie poprawi/nie zmieni sytuacji zdrowotnej K. G. ”, wyrażając przy tym negatywną opinię co do umieszczenia oskarżonego z powodu stwierdzonego upośledzenia umysłowego „do końca życia” w Szpitalu Psychiatrycznym - z powodu niemożności zapewnienia mu w takich warunkach psychoedukacji także seksualnej oraz nauczania panowania nad własnymi popędami. Wniosek biegłej, co warto w tym miejscu zaznaczyć, stał się uzasadnieniem dla zarzutu kasacyjnego, pomimo, iż sąd odwoławczy w kolejnych słowach uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia celnie wskazał, że o ile nie znajduje podstaw do kwestionowania przedstawionej opinii, to zauważa, że w takiej formie jest ona nieprzydatna do prawidłowego orzekania. Sąd nie zlecił bowiem biegłej wypowiedzenia się w przedmiocie skuteczności środka zabezpieczającego w postaci umieszczenia w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym (a tym bardziej umieszczenia „do końca życia”). W tej sytuacji, tj. po zapoznaniu się z treścią ww. opinii, wiedząc, że będzie ona stanowiła podstawę wspólnej uzupełniającej opinii biegłych psychiatrów, seksuologa i psychologa, prawidłowo Sąd Okręgowy w Gdańsku postanowieniem z dnia 12 października 2023 r. doprecyzował, iż przedmiotem wspólnej oceny biegłych ma być kwestia tego czy zachodzi wysokie prawdopodobieństwo popełnienia przez oskarżonego K. G. czynu zabronionego o znacznej społecznej szkodliwości w związku z rozpoznaniem u niego upośledzenia umysłowego, a jeżeli tak, to w jakim stopniu prawdopodobieństwo to występuje - w rozumieniu art. 93g § 2 k.k. (zob.

postanowienie k. 1672-1673 t. IX). Jak wynika zaś z uzupełniającej opinii psychiatryczno-psychologiczno-seksuologicznej z dnia 17 listopada 2023 r., wskazani biegli wspólnie orzekli, że w odniesieniu do oskarżonego aktualnie istnieje **wysokie** prawdopodobieństwo popełnienia ponownie czynu podobnego o charakterze seksualnym. Sąd odwoławczy słusznie też przyjął, że cyt.: „o ile w tym zakresie opinia biegłych nie wzbudza zastrzeżeń Sądu Okręgowego, albowiem została wyczerpująco uzasadniona, jest przy tym spójna i logiczna, to jako **nieprzydatne** na potrzeby wyrokowania (na tym etapie postępowania) i w sytuacji orzeczenia wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, Sąd Okręgowy uznał **dalsze stwierdzenia biegłych**, że detencja na Oddziale Psychiatrycznym nie poprawi, nie zmieni sytuacji zdrowotnej K. G. , że należy go poddać oddziaływaniom terapeutycznym ukierunkowanym na nieprawidłowe zachowania seksualne, które mogą być realizowane w warunkach ambulatoryjnych, a dopiero w sytuacji zaniechania realizacji tych oddziaływań czy powrotu do nieprawidłowych zachowań, powinny być kontynuowane w warunkach leczenia stacjonarnego dla sprawców przeciwko wolności seksualnej. Także stwierdzenia biegłych, iż w przypadku orzeczenia kary pozbawienia wolności oskarżony winien ją odbywać w Oddziale Terapeutycznym dla skazanych z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi lub upośledzonych umysłowo, gdzie prowadzone są specjalistyczne oddziaływania terapeutyczne dla sprawców przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności - mogą odnosić się wyłącznie do etapu postępowania wykonawczego, po uchyleniu przez sąd wobec oskarżonego środka zabezpieczającego” (zob. sekcja 2.2.1. dowód nr 3 uzasadnienia formularzowego). Powielanie ww. stwierdzeń biegłych w uzasadnieniu kasacji dla wykazania zasadności sformułowanego zarzutu, pomimo szczegółowej i rzeczowej analizy treści ww. opinii uzupełniającej i wniosków z niej wynikających oraz analizy dotychczasowej linii życia skazanego, uwzględniając w szczególności fakt jego uprzedniej karalności za umyślne przestępstwa podobne, a także postawę procesową (bezkrytyczny stosunek do popełnionych przestępstw), nakazującej obligatoryjne umieszczeniem skazanego w zakładzie psychiatrycznym wobec treści przepisu art. 93g § 2 k.k., uznać należy za niezrozumiałe postąpienie skarżącego.

Z tych powodów nie sposób uznać, że Sąd Okręgowy w Gdańsku w sposób niewłaściwy zastosował przepisy art. 93a § 1 pkt 4 k.k. w zw. z art. 93c pkt 2 k.k. i art. 93g § 2 k.k. i orzekł wobec oskarżonego środek zabezpieczający w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym, co czyni zarzut kasacyjny naruszenia prawa materialnego chybionym.

Z uwagi na powyższe Sąd Najwyższy oddalił kasację wniesioną przez obrońcę skazanego jako oczywiście bezzasadną, a kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążył K. G. . W tej sytuacji rozpoznanie wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonego orzeczenia (art. 532 § 1 k.p.k.), stało się bezprzedmiotowe.

[J.J.]

[a.ł]